UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

27 päivänä kesäkuuta 2013 *

Oikeudellinen yhteistyö yksityisoikeudellisissa asioissa — Sovittelu siviili- ja kauppaoikeuden alalla — Direktiivi 2008/52/EY — Kansallinen säännöstö, jossa säädetään pakollisesta sovittelumenettelystä — Lausunnon antamisen raukeaminen

Asiassa C-492/11,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Giudice di pace di Mercato San Severino (Italia) on esittänyt 21.9.2011 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 26.9.2011, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

**Ciro Di Donna**

vastaan

**Società imballaggi metallici Salerno srl (SIMSA),**

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Ilešič sekä tuomarit E. Jarašiūnas, A. Ó Caoimh, C. Toader (esittelevä tuomari) ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato S. Varone,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja J.-S. Pilczer,

— Itävallan hallitus, asiamiehenään A. Posch,

— Euroopan komissio, asiamiehinään F. Moro ja M. Wilderspin,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.4.2013 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

**tuomion**

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tietyistä sovittelun näkökohdista siviili- ja kauppaoikeuden alalla 21.5.2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/52/EY (EUVL L 136, s. 3), Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 ja 13 artiklan sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Ciro Di Donna ja Società imballaggi metallici Salerno (SIMSA) srl (jäljempänä SIMSA), joka koskee ensin mainitun ajoneuvolle aiheutuneen vahingon korvaamista ja jossa Giudice di pace di Mercato San Severino aikoo soveltaa Italian oikeudessa säädettyä pakollista sovittelumenettelyä.

## Asiaa koskevat oikeussäännöt

### *Unionin säännöstö*

3 Direktiivin 2008/52 johdanto-osan kahdeksannessa ja kymmenennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(8) Tämän direktiivin säännöksiä olisi sovellettava ainoastaan rajatylittäviä riitoja koskevaan sovitteluun, mutta jäsenvaltioiden olisi voitava soveltaa tällaisia säännöksiä myös kansallisiin sovittelumenettelyihin.

– –

(10) Tätä direktiiviä olisi sovellettava menettelyihin, joissa kaksi tai useampi rajatylittävän riidan osapuoli pyrkii itse vapaaehtoisesti ratkaisemaan riitansa sovinnollisesti sovittelijan avustuksella. Direktiiviä olisi sovellettava siviili- ja kauppaoikeudellisissa asioissa. – –”

4 Direktiivin 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on parantaa vaihtoehtoisten riidanratkaisumenettelyjen saatavuutta ja edesauttaa riitojen sovinnollista ratkaisua edistämällä sovittelun käyttöä ja varmistamalla, että sovittelu ja tuomioistuinkäsittely ovat tasapainoisessa suhteessa toisiinsa.”

5 Direktiivin 3 artiklan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan

a) ’sovittelulla’, siitä käytetystä nimestä riippumatta, jäsenneltyä menettelyä, jossa riidan molemmat tai useammat osapuolet pyrkivät itse vapaaehtoisesti ratkaisemaan riitansa sovinnollisesti sovittelijan avustuksella. Sovittelu voi alkaa osapuolten aloitteesta, tuomioistuin voi suositella sovittelua tai päättää sovittelun aloittamisesta, taikka sovitteluvelvoitteesta voidaan säätää jäsenvaltion lainsäädännössä.

– –”

6 Direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta sellaisen kansallisen lainsäädännön soveltamiseen, jonka mukaan sovittelun käyttö on pakollista tai sovitteluun liittyy erilaisia kannustimia tai seuraamuksia joko ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana, edellyttäen, että tällainen lainsäädäntö ei estä riidan osapuolia käyttämästä oikeuttaan saattaa asia tuomioistuimen ratkaistavaksi.”

7 Direktiivin 2008/52 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Koska sovittelu on tarkoitus toteuttaa luottamuksellisesti, jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, elleivät osapuolet toisin sovi, että sovittelijat tai sovittelumenettelyyn osallistuvat henkilöt eivät ole velvollisia todistamaan siviili- tai kauppaoikeudellisessa oikeudenkäynnissä tai välimiesmenettelyssä sovittelumenettelyn yhteydessä esiin tulleista seikoista, paitsi

a) jos tämä on tarpeen asianomaisen jäsenvaltion yleiseen järjestykseen liittyvistä pakottavista syistä, erityisesti kun on tarpeen varmistaa lasten etujen suojaaminen tai estää henkilöiden ruumiillisen tai henkisen koskemattomuuden loukkaaminen; tai

b) jos sovittelulla aikaansaadun sopimuksen sisällön julkituominen on tarpeen kyseisen sopimuksen toteuttamiseksi tai täytäntöönpanemiseksi.

_ _”

*Italian oikeus*

Asetus nro 28/2010

8 Sovittelusta siviili- ja kauppaoikeudellisten riitojen ratkaisemiseksi sovinnolla 18.6.2009 annetussa laissa nro 69 olevan 60 §:n täytäntöönpanosta 4.3.2010 annettu asetus nro 28 (GURI nro 53, 5.3.2010; jäljempänä asetus nro 28/2010) on ilmoitettu Euroopan komissiolle direktiivin 2008/52 kansallisena täytäntöönpanotoimenpiteenä.

9 Asetuksen 5 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ennen kuin asioissa, joissa on kyseessä yhteisomistus, esineoikeus, yhteisomistuksen lakkauttaminen, perintöoikeusasiat, perheoikeudelliset sopimukset, huoneenvuokra, vastikkeeton käyttöoikeus, yritysomaisuuden vuokra, ajoneuvojen ja alusten liikennöimisestä aiheutuneen vahingon korvaaminen, potilasvahinkojen korvaaminen, kunnianloukkaus lehdistön tai muun julkisen tiedotusvälineen välityksellä taikka vakuutus-, pankki- ja rahoitussopimukset, voidaan nostaa kanne, on ensin aloitettava tässä asetuksessa tarkoitettu sovittelumenettely – – Sovittelumenettelyn aloittaminen on edellytyksenä asian tuomioistuinkäsittelylle. Oikeudenmenetyksen uhalla vastaajan on vedottava tämän edellytyksen puuttumiseen tai tuomioistuimen on viran puolesta todettava se viimeistään ensimmäisessä suullisessa käsittelyssä. Tuomari, joka toteaa, että sovittelu on jo alkanut mutta ei ole vielä päättynyt, määrää seuraavan käsittelypäivän 6 §:ssä säädetyn määräajan päätyttyä. Samoin kun sovittelua ei ole aloitettu, tuomari asettaa asianosaisille 15 päivän määräajan sovittelupyynnön esittämistä varten.”

10 Asetuksen 6 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Sovittelumenettelyn kesto on enintään neljä kuukautta.

_ _”

11 Asetuksen nro 28/2010, sellaisena kuin se on muutettuna 14.9.2011 annetulla lailla nro 148 (GURI nro 216, 16.9.2011, s. 1), 8 §:ssä säännellään sovittelumenettelyn kulkua. Siinä säädetään seuraavaa:

”1. Kun sovitteluhakemus jätetään, sovitteluelimen vastuuhenkilö nimeää sovittelijan ja määrää ensimmäisen asianosaisten välisen tapaamisen enintään viidentoista päivän päähän hakemuksen jättämisestä. – –

_ _”

12 Asetuksen nro 28/2010 11 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Jos asiassa on päästy sovintoon, sovittelija laatii pöytäkirjan, jonka liitteenä on sovintoa koskeva päätös. Jos asiassa ei päästä sovintoon, sovittelija voi tehdä sovintoesityksen. Sovittelija tekee joka tapauksessa sovintoesityksen, jos asianosaiset yhdessä pyytävät sitä menettelyn missä tahansa vaiheessa. Sovittelija ilmoittaa asianosaisille ennen sovintoesityksen tekemistä 13 §:ssä tarkoitetuista mahdollisista seurauksista.

– –

4. Ellei sovintoon päästä, sovittelija laatii pöytäkirjan, jossa esitys on; pöytäkirjan allekirjoittavat asianosaiset ja sovittelija, joka vahvistaa asianosaisten allekirjoitusten omakätisyyden tai tarvittaessa sen, etteivät nämä kykene allekirjoittamaan. Samassa pöytäkirjassa sovittelija toteaa, onko jompikumpi asianosainen jättänyt osallistumatta sovittelumenettelyyn.”

13 Asetuksen 13 §:ssä, joka koskee menettelyn kuluja, säädetään seuraavaa:

”1. Jos tuomioistuimen ratkaisu vastaa täysin sovintoesitystä, tuomari määrää, että asian voittaneen osapuolen, joka ei ole hyväksynyt sovintoesitystä, kuluja ei korvata esityksen laatimisen jälkeiseltä ajalta, ja velvoittaa tämän korvaamaan hävinneen osapuolen kulut samalta ajanjaksolta sekä lisäksi maksamaan valtion talousarvion tulomomentille suoritettavaa maksua (contributo inificato) vastaavan määrän. Tältä osin sovelletaan siviiliprosessilain [Codice di procedura civile] 92 ja 96 §:ää. Tämän momentin säännöksiä sovelletaan soveltuvin osin myös sovittelijan palkkioon ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun asiantuntijan palkkioon.

2. Jos tuomioistuimen ratkaisu ei vastaa täysin sovintoesitystä, tuomari voi kuitenkin vakavista ja poikkeuksellisista syistä määrätä, että asian voittaneen osapuolen kuluja ei korvata sovittelijan palkkion ja 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun asiantuntijan palkkion osalta.”

Ministeriön asetus nro 180/2010

14 Italian hallitus on antanut 18.10.2010 ministeriön asetuksen nro 180, sellaisena kuin se on muutettuna 6.7.2011 annetulla ministeriön asetuksella nro 145 (jäljempänä ministeriön asetus nro 180/2010). Nyt käsiteltävässä asiassa on merkityksellinen ministeriön asetuksen nro 180/2010 16 §, jossa säädetään seuraavaa:

”1. Korvaus käsittää menettelyn aloittamiskulut ja sovittelukulut.

2. Kokonaiskorvaukseen sisältyvinä aloittamiskuluina kunkin asianosaisen on maksettava 40,00 euroa; hakija maksaa tämän määrän sovitteluhakemuksen toimittamisen yhteydessä, sovitteluun kutsuttu puolestaan liittyessään menettelyyn.

3. Sovittelukuluina kunkin asianosaisen on maksettava tämän asetuksen liitteenä olevassa taulukossa A ilmoitettu määrä.

4. Sovittelukulujen enimmäismäärää kussakin taulukossa A määritetyssä luokassa

a) voidaan asian erityisen tärkeyden, monimutkaisuuden tai vaikeuden perusteella korottaa enintään viidenneksellä

b) on korotettava enintään neljänneksellä, jos sovittelu johtaa tulokseen

c) on korotettava viidenneksellä, jos asetuksen [nro 28/2010] 11 §:ssä tarkoitettu esitys on laadittu

d) on asetuksen [nro 28/2010] 5 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla aloilla ensimmäisissä kuudessa luokassa alennettava kolmanneksella ja lopuissa luokissa alennettava puoleen, lukuun ottamatta tämän momentin e kohdassa tarkoitettua alennusta, eikä näihin sovelleta mitään muuta tässä pykälässä säädetyistä korotuksista, lukuun ottamatta tämän momentin b kohdassa tarkoitettua korotusta

e) on alennettava 40 euroon ensimmäisessä luokassa ja 50 euroon kaikissa muissa luokissa, sanotun rajoittamatta tämän momentin c kohdan soveltamista, ellei mikään sovittelumenettelyn käynnistäneen asianosaisen vastapuolista osallistu menettelyyn.

– –

14. Tämän asetuksen liitteenä olevassa taulukossa A määritetyistä kutakin luokkaa koskevien vähimmäiskorvausten määristä on mahdollista poiketa.”

15 Ministeriön asetuksen nro 180/2010 16 §:n 4 momentissa tarkoitettu taulukko A on seuraava:

| Riita-asian arvo | Kulut (kullekin asianosaiselle) |
|---|---|
| Enintään 1 000 euroa | 65 euroa |
| 1 001 – 5 000 euroa | 130 euroa |
| 5 001 – 10 000 euroa | 240 euroa |
| 10 001 – 25 000 euroa | 360 euroa |
| 25 001 – 50 000 euroa | 600 euroa |
| 50 001 – 250 000 euroa | 1 000 euroa |
| 250 001 – 500 000 euroa | 2 000 euroa |
| 500 001 – 2 500 000 euroa | 3 800 euroa |
| 2 500 001 – 5 000 000 euroa | 5 200 euroa |
| Yli 5 000 000 euroa | 9 200 euroa |

**Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset**

16 Di Donna on haastanut SIMSAn oikeuteen, jotta tämä yhtiö velvoitettaisiin korvaamaan vahinko, jonka sen omistama trukki on aiheuttanut hänen autolleen. Kuten asiakirja-aineistosta ilmenee, SIMSA ei ole kiistänyt tosiseikkoja mutta on vaatinut ensimmäisen istunnon lykkäämistä voidakseen haastaa oikeudenkäyntiin vakuutusyhtiön, jossa sillä on vastuuvakuutus vahinkojen varalta. Se on kuitenkin todennut tässä yhteydessä, että ennen vakuutusyhtiön haastamista oikeudenkäyntiin riita on saatettava asetuksessa nro 28/2010 säädettyyn pakolliseen sovittelumenettelyyn.

17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että mainittua asetusta on sovellettava pääasian tosiseikkoihin, koska SIMSAn ja oikeudenkäyntiin haastettavan vakuutusyhtiön välinen sopimussuhde kuuluu vakuutusalaan, jolla sovittelumenettely on kyseisen asetuksen 5 §:n 1 momentin mukaan pakollinen edellytyksenä asian tuomioistuinkäsittelylle. Giudice di pace di Mercato San Severino tiedustelee kuitenkin, onko seuraavan istunnon ajankohdan vahvistamiseksi otettava huomioon oikeuteen saapumista koskeva 45 päivän määräaika, josta on säädetty kolmannen osapuolen haastamisen tapauksessa, vai myös neljän kuukauden määräaika, joka on tarpeen sovittelumenettelyn kulun kannalta. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee lisäksi SIMSAn tavoin asetuksen nro 28/2010 säännösten yhteensoveltuvuutta unionin oikeuden kanssa.

18 Tässä tilanteessa Giudice di pace di Mercato San Severino on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”Estävätkö ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 ja 13 artikla, – – Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artikla, – – direktiivi 2008/52 – – unionin oikeuden yleinen tehokkaan oikeussuojan periaate sekä ylipäätään unionin oikeus kokonaisuudessaan sen, että jossakin unionin jäsenvaltioista annetaan sellaista lainsäädäntöä kuin Italiassa on annettu asetuksella nro 28/2010 ja ministeriön asetuksella nro 180/2010 – – jonka mukaan

1) tuomioistuin voi pakollista sovittelumenettelyä seuraavassa oikeudenkäynnissä johtaa asianosaista vastaan puhuvaa näyttöä siitä, että hän on ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta tähän sovittelumenettelyyn

2) tuomioistuimen on evättävä sovintoesityksen torjuneelta, asian voittaneelta asianosaiselta sellaisten tälle aiheutuneiden kulujen korvaaminen, jotka ovat syntyneet sovintoesityksen laatimisen jälkeen, ja velvoitettava tämä korvaamaan asian hävinneelle asianosaiselle kyseisellä ajanjaksolla aiheutuneet kulut sekä maksamaan valtion talousarvion tulomomentille lisäksi jo suoritettua maksua (contributo unificato) vastaava määrä, jos tuomio, jolla torjutun sovintoesityksen laatimisen jälkeen vireille pantu asia ratkaistaan, vastaa täysin kyseisen esityksen sisältöä

3) vakavista ja poikkeuksellisista syistä tuomioistuin voi evätä sovittelijalle maksetusta korvauksesta ja asiantuntijan veloittamasta palkkiosta asian voittaneelle asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisen silloinkin, kun asian ratkaiseva tuomio ei täysin vastaa esityksen sisältöä

4) tuomioistuimen on velvoitettava se asianosainen, joka on ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta sovittelumenettelyyn, maksamaan valtion talousarvion tulomomentille oikeudenkäynnistä suoritettavaa maksua (contributo unificato) vastaava määrä

5) sovittelija voi tai hänen jopa täytyy laatia sovintoesitys siinäkin tapauksessa, etteivät asianosaiset ole yksimielisiä ja vaikka asianosaiset jättäisivät osallistumatta menettelyyn

6) määräaika, jonka kuluessa sovitteluyritys on saatettava päätökseen, voi olla enintään neljä kuukautta

7) senkin jälkeen, kun neljän kuukauden määräaika menettelyn alkamisesta lukien on päättynyt, kanteen nostaminen on mahdollista vasta sitten, kun sovitteluelimen kansliasta on saatu sovittelijan laatima pöytäkirja, josta käy ilmi, ettei yksimielisyyteen päästy, ja esitetään torjuttu esitys

8) ei ole pois suljettua, että sovittelumenettelyjen määrä – ja näin ollen myös asian ratkaisemiseen kuluva aika – voi moninkertaistua sen mukaan, kuinka monta uutta vaatimusta saman, tällä välin käynnistyneen oikeudenkäynnin yhteydessä lainmukaisesti esitetään

9) pakollisen sovittelumenettelyn kulut ovat vähintään kaksi kertaa suuremmat kuin sen oikeudenkäynnin kulut, joka sovittelumenettelyllä pyritään välttämään, ja ero kasvaa eksponentiaalisesti riita-asian arvon kasvaessa (niin, että sovittelumenettelyn kulut nousevat jopa yli kuusinkertaisiksi oikeudenkäyntiin verrattuna) tai sen monimutkaisuuden lisääntyessä (jälkimmäisessä tapauksessa siksi, että tällöin on tarpeen nimittää menettelyn asianosaisten kustannuksella asiantuntija, joka auttaa sovittelijaa erityistä teknistä osaamista edellyttävissä riita-asioissa, vaikka asiantuntijan laatimaa teknistä lausuntoa tai häneltä saatuja tietoja ei voida käyttää myöhemmässä oikeudenkäynnissä)?”

**Tapahtumat ennakkoratkaisupyynnön esittämisen jälkeen**

19 Unionin tuomioistuimen pyydettyä selvennyksiä syihin, joiden perusteella nyt käsiteltävä ennakkoratkaisupyyntö olisi tarpeen pääasian ratkaisemiseksi, kansallinen tuomioistuin ilmoitti 9.3.2012 päivätyssä vastauksessaan, että jos unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaan kansallinen säännöstö ei sovi yhteen unionin oikeuden kanssa, sen velvollisuutena olisi jättää pääasia saattamatta sovittelumenettelyyn, millä olisi seurauksia istunnon vahvistamista koskevien määräaikojen laskemiselle.

20 Corte costituzionale totesi 24.10.2012 antamallaan tuomiolla nro 272/2012 perustuslain vastaisiksi tietyt asetuksen nro 28/2010 säännökset, muun muassa 5 §:n 1 momentin, 8 §:n 5 momentin sekä 13 §:n, lukuun ottamatta viimeksi mainittuun pykälään sisältyvää viittausta siviiliprosessilain 92 ja 96 §:ään, joilla ei kuitenkaan ole merkitystä pääasian kannalta.

21 Kyseisestä tuomiosta ilmenee muun muassa, että asetuksen nro 28/2010 5 §:n 1 momentin tultua todetuksi perustuslain vastaiseksi sovittelumenettelyn etukäteinen aloittaminen ei ole Italiassa enää edellytyksenä tuomioistuinkäsittelylle eivätkä asianosaiset ole enää velvollisia aloittamaan sovittelumenettelyä.

22 Unionin tuomioistuimen kirjaamo pyysi 14.12.2012 päivätyllä kirjeellä kansallista tuomioistuinta ilmoittamaan, mitkä ovat tuomion nro 272/2012 seuraukset niin siinä vireillä olevalle kansalliselle riita-asialle kuin ennakkoratkaisupyynnöllekin.

23 Kansallinen tuomioistuin vastasi 17.1.2013 päivätyssä kirjeessään pysyttävänsä ennakkoratkaisupyyntönsä. Se ei kuitenkaan ottanut kantaa vaikutukseen, joka kyseisellä tuomiolla on pääasian oikeudenkäynnissä annettavaan ratkaisuun, eikä myöskään siihen, onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä ennakkoratkaisukysymyksillä vielä merkitystä asian kannalta.

**Ennakkoratkaisupyyntö**

24 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, että SEUT 267 artiklassa tarkoitetussa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat unionin oikeussäännön tulkintaa, unionin tuomioistuimen on siten lähtökohtaisesti ratkaistava ne (ks. mm. asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok., s. I-4921, 59 kohta; asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok., s. I-2099, 38 kohta ja asia C-241/09, Fluxys, tuomio 9.12.2010, Kok., s. I-12773, 28 kohta).

25 Unionin tuomioistuin on kuitenkin myös todennut, että sen on oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi poikkeustapauksissa tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin on saattanut asian sen käsiteltäväksi. Unionin tuomioistuin voi kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen

esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkinnalla ei ole mitään yhteyttä pääasian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. mm. em. asia PreussenElektra, tuomion 39 kohta; asia C-544/07, Rüffler, tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-3389, 38 kohta; asia C-314/08, Filipiak, tuomio 19.11.2009, Kok., s. I-11049, 42 kohta ja asia C-399/11, Melloni, tuomio 26.2.2013, 29 kohta).

26 Niinpä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 267 artiklan sanamuodon ja rakenteen perusteella ennakkoratkaisumenettely edellyttää, että kansallisessa tuomioistuimessa todella on vireillä riita-asia, jossa tämän on annettava ratkaisu, jossa otetaan huomioon ennakkoratkaisutuomio (ks. vastaavasti mm. asia C-225/02, García Blanco, tuomio 20.1.2005, Kok., s. I-523, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

27 Pääasian oikeudenkäynnissä on kuitenkin niin, että siihen sovellettava kansallinen säännöstö ei Corte costituzionalen 24.10.2012 antaman tuomion jälkeen ole enää se, joka on otettu huomioon ennakkoratkaisupyynnössä (ks. analogisesti em. asia Fluxys, tuomion 32 kohta). Kyseisestä tuomiosta, jossa asetuksen nro 28/2010 tietyt säännökset todetaan perustuslain vastaisiksi, nimittäin seuraa, että nämä säännökset poistetaan kansallisesta oikeusjärjestyksestä.

28 Vaikka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kyllä onkin todennut 17.1.2013 päivätyssä kirjeessään haluavansa pysyttää ennakkoratkaisupyyntönsä, se ei ole täsmentänyt, miksi sen ennakkoratkaisukysymyksillä olisi edelleen merkitystä pääasian ratkaisun kannalta.

29 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 20 ja 23 kohdassa, unionin tuomioistuimelle esitetyt yhdeksän ennakkoratkaisukysymystä ovat nyt luonteeltaan hypoteettisia.

30 Neljä ensimmäistä kysymystä nimittäin koskevat sitä, sopiiko unionin oikeuden kanssa yhteen säännöstö, jonka nojalla tuomioistuin voi yhtäältä johtaa asianosaista vastaan puhuvaa näyttöä siitä, että hän on ilman perusteltua syytä jättänyt osallistumatta pakolliseen sovittelumenettelyyn, ja velvoittaa tällaisen asianosaisen maksamaan valtion talousarvion tulomomentille kuluina suoritettua maksua (contributo unificato) vastaavan määrän (asetuksen nro 28/2010 8 §:n 5 momentti) ja toisaalta määrätä, että asian voittaneen ja sovintoesityksen hylänneen osapuolen kuluja ei korvata, ja velvoittaa tämän korvaamaan sovittelukulut (asetuksen 13 §). Niinpä kysymyksissä viitataan yksinomaan säännöksiin, jotka on todettu perustuslain vastaisiksi. Kysymykset ovat siis jääneet vaille kohdetta niiden muutosten seurauksena, jotka koskevat riidanalaisten kansallisten säännösten sovellettavuutta.

31 Lopuista viidestä kysymyksestä, jotka koskevat sovittelumenettelyn kulkua, sen toteuttamisen määräaikoja sekä siitä aiheutuvia kuluja, on huomattava tämän tuomion 27 kohdassa todetun tavoin, että kansallisina oikeussääntöinä, joiden soveltamisalaan pääasia kuuluu, eivät enää ole ne, jotka kansallinen tuomioistuin on ennakkoratkaisupyynnössään kuvannut. On nimittäin niin, että koska asetuksen nro 28/2010 5 §:n 1 momentti on todettu perustuslain vastaiseksi, asianosaiset eivät enää ole velvollisia osallistumaan sovittelumenettelyyn. Niinpä kysymykset eivät enää ole merkityksellisiä pääasian oikeudenkäynnissä annettavan ratkaisun kannalta, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 29 kohdassa.

32 Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon oikeudenkäyntiasian kehittyminen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa sovellettavan oikeuden kannalta, unionin tuomioistuin ei voi enää ratkaista sille esitettyjä kysymyksiä (ks. vastaavasti em. asia Fluxys, tuomion 34 kohta).

## Oikeudenkäyntikulut

33 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

**Lausunnon antaminen ennakkoratkaisukysymyksistä, jotka Giudice di pace di Mercato San Severino (Italia) on esittänyt 21.9.2011 tekemällään päätöksellä asiassa C-492/11, raukeaa.**

Allekirjoitukset